

VERGİ BORCUNUN SONA ERMESİ I

Konu Başlığı: Vergi Borcunun Ortadan Kalkması veya Sona Ermesi- I

Kavramlar: Ödeme, Zamanaşımı, Takas, Terkin, Hata Düzeltme

Kavramlara İlişkin Açıklamalar:

Ödeme: Vergi borcu kanunlarda gösterilen süreler içerisinde ödenerek son bulur. Her vergi kanununda o verginin ne zaman ödeneceği mevcuttur.

- Ödeme Yeri: *“Vergi borcu, mükellefin bu bakımdan bağlı olduğu vergi dairesine ödenir. **Mükellef, vergi borcunu vergi dairesinin bulunduğu belediye sınırlarının dışındaki vergi dairelerine de yatırabilir. Bu takdirde ödemenin hangi vergi dairesi hesabına yapıldığının bildirilmesi şarttır.**”* (VUK Madde 110)
- Ödeme Zamanı: (VUK Madde 111); Özel Ödeme Zamanları: (VUK Madde112)
- Ödeme Şekilleri: Ödeme makbuz karşılığı yapılır. Ayrıca, çizgili çek kullanılmak suretiyle, mükellef hesabından aynı bankadaki ilgili vergi dairesine veya Merkez Bankası hesabına aktarma suretiyle, vergi dairelerinin veya Merkez Bankasının hesabı bulunan bankalara bu daireler hesabına ödeme suretiyle, postaneler, banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar aracılığı ile de ödenebilir.
- Fazla Alınan Vergilerin İadesi: Fazla veya yersiz olarak tahsil edilen vergiler mükelleften kaynaklı ise müracaat tarihi, diğer hallerde verginin tahsili tarihinden düzeltme fişinin mükellefe tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için aynı dönemde 6183 sayılı Kanunda belirtilen tecil faizi oranında mükellefe iade edilir.

Zamanaşımı: Sürenin geçmesi suretiyle vergi alacağının ortadan kalkmasıdır. Mükellefin bu hususta bir müracaatı olup olmadığına bakılmaz. Rızaen yapılan ödemeler kabul olunur.

- Tarh Zamanaşımı: *“Vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler zamanaşımına uğrar.”* (VUK Madde 114/1) Diğer taraftan zaman aşımı süreleri, Vergi Ziyai Cezalarında 5 Yıl; Özel Usulsüzlük Cezalarında 5 Yıl; Hataların Düzeltilmesi İsteminde 5 Yıl; Genel Usulsüzlük Cezalarında ise 2 Yıldır.
- Tahakkuk Zamanaşımı: *“Amme alacağı, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar. Para cezalarına ait hususi kanunlarındaki zamanaşımı hükümleri mahfuzdur.”* (6183 sayılı Kanun Madde 102/1 -Zamanaşımının Kesilmesi-103; Zamanaşımının İşlememesi-104)

Takas: Tahsile ilişkin bir kavram olup karşılıklı muaccel hale gelmiş bir vergi borcu ile idareden olan alacağın bir beyanla sona erdirilmesidir (6183 sayılı Kanun Madde 23).

Terkin: VUK'ta düzenlenen terkin, vergi borç ve cezalara ilişkin olup (VUK Madde115); 6183 sayılı Kanun'a göre terkin, tahsilat aşamasında gerçekleştirilmektedir (6183 sayılı Kanun Madde 105-106). Bunlar;

- Doğal Afetler Nedeniyle Terkin,
- Tahsil İmkansızlığı Nedeniyle Terkindir.

Hata Düzeltme: İlgili vergi dairesi müdürü tarafından karar verilir, düzeltme fişine dayanılır, mükellef tebliğ tarihinden başlayarak 1 yıl içerisinde parasını geri almak üzere başvuramaz ise hakkı düşer. Dava

açma süresi içinde düzeltme yoluna gidilmez ise, Maliye Bakanlığı'na şikayet yolu ile başvurulabilir. (VUK Madde 118-126)

“Vergi hatası, vergiye müteallik hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınmasıdır.” (VUK Madde 116)

“Hesap hataları şunlardır:

- *Matrah hataları: Vergilendirme ile ilgili beyanname, tahakkuk fişi, ihbarname, tekalif cetveli ve kararlarda matraha ait rakamların veya indirimlerin eksik veya fazla gösterilmiş veya hesaplanmış olmasıdır.*
- *Vergi miktarında hatalar: Vergi nispet ve tarifelerinin yanlış uygulanması, mahsupların yapılmamış veya yanlış yapılmış olması birinci bentte yazılı vesikalarda verginin eksik veya fazla hesaplanmış veya gösterilmiş olmasıdır.*
- *Verginin mükerrer olması: Aynı vergi kanununun uygulanmasında belli bir vergilendirme dönemi için aynı matrah üzerinden bir defadan fazla vergi istenmesi veya alınmasıdır.”* (VUK Madde 117)

“Vergilendirme hataları şunlardır:

- *Mükellefin şahsında hata: Bir verginin asıl borçlusu yerine başka bir kişiden istenmesi veya alınmasıdır;*
- *Mükellefiyette hata: Açık olarak vergiye tabi olmayan veya vergiden muaf bulunan kimselerden vergi istenmesi veya alınmasıdır;*
- *Mevzuda hata: Açık olarak vergi mevzuuna girmeyen veya vergiden müstesna bulunan gelir, servet, madde, kıymet, evrak ve işlemler üzerinden vergi istenmesi veya alınmasıdır;*
- *Vergilendirme veya muafiyet döneminde hata: Aranılan verginin ilgili bulunduğu vergilendirme döneminin yanlış gösterilmiş veya süre itibarıyla eksik veya fazla hesaplanmış olmasıdır.”* (VUK Madde 118)

Konuya İlişkin Mevzuat: Vergi Usul Kanunu, Diğer Vergi Mevzuatı, 6183 sayılı Kanun

VERGİ BORCUNUN SONA ERMESİ II

Konu Başlığı: Vergi Borcunun Ortadan Kalkması veya Sona Ermesi- II

Kavramlar: Uzlaşma, Yargı Kararları, Ölüm, Cezalarda İndirim, Af

Kavramlara İlişkin Açıklamalar:

Uzlaşma: VUK Ek 1.maddesi, mükellef tarafından, ikmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergilerle bunlara ilişkin vergi ziyai cezalarının uzlaşmaya konu edilebileceğini belirtmiştir. (Tarhiyat öncesi uzlaşma kapsamına usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları da dahildir.) Diğer bir ifade ile uzlaşmanın konusu, vergi ve vergi cezasının tahakkuk edecek miktarından ibarettir. Tarhiyat sonrası uzlaşma talebi ihbarnamenin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde yapılır. Uzlaşmanın vaki olmaması halinde mükellef veya ceza muhatabı süresi içinde dava açma yoluna gidebilir. Uzlaşma ikiye ayrılır. Bunlar:

- Tarhiyat Öncesi Uzlaşma,
- Tarhiyat Sonrası Uzlaşma

Yargı Kararları: Yargı kararları sonucunda vergi borcunun ve cezasının kısmen ya da tamamen kaldırılması yönünde olması idari işlemin geri alınması sonucunu doğurur ve söz konusu vergi borcu veya cezası da o oranda sona erer.

Ölüm: Ölüm halinde mükellefin vergi borcu mirası reddetmeyen mirasçılara geçer. Ancak cezaların şahsiliği ilkesi gereğince vergi cezaları ortadan kalkar.

Cezalarda İndirim: Vergi cezalarının bir kısmı cezalarda indirim yolu ile ortadan kaldırılabilir.

“İkmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergi veya vergi farkını ve aşağıda gösterilen indirimlerden arta kalan vergi ziyayı, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarını mükellef veya vergi sorumlusu ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse:

Vergi ziyayı cezasında birinci defada yarısı, müteakiben kesilenlerde üçte biri,

Usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezasının üçte biri;

İndirilir.” (VUK Madde 376)

Af: Belirli bir zaman dilimi sınırı/aralığı konulmak şartıyla, vergi aslının, vergi aslı ve vergi cezalarının veya vergi gecikme cezaları ve zamlarının, bir kereye mahsus olmak üzere kısmen veya tamamen silinmesidir.

Konuya İlişkin Mevzuat: Vergi Usul Kanunu, Diğer Vergi Mevzuatı, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun